

ת"פ 17641/10/22 - מדינת ישראל נגד עלא עפיפי

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 17641-10-22 מדינת ישראל נ' עפיפי(עצור/אסיר בפיקוח)

לפני כבוד השופט שלמה בנג'ו
בעניין: המאשימה

מדינת ישראל
באמצעות לשכת תביעות חיפה

נגד
הנאשם

עלא עפיפי
ע"י ב"כ עוה"ד פארס בריק
מטעם הסניגוריה הציבורית

גזר דין

כתב האישום:

הנאשם הורשע על פי הודאתו, בעובדות המיוחסות לו בכתב האישום, בעבירות הבאות:

באישום 1 עד 3 - הורשע בביצוע שש עבירות של גניבת רכב בצוותא - עבירה לפי סעיף 413ב לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 + סעיף 31 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977;

באישום 4 - הורשע בעבירה של ניסיון גניבת רכב בצוותא - עבירה לפי סעיף 413ב לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 + סעיף 25 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 + סעיף 29 (א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

באישום 5 - הורשע בביצוע עבירה של גניבת רכב בצוותא - עבירה לפי סעיף 413ב לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 + סעיף 31 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.

לפי עובדות כתב האישום המתוקן, בו הודה הנאשם, קשר הנאשם יחד עם אחרים, סמיר פרעוני ואחמד זיין, קשר לגניבת רכבים, באופן שיטתי ומאורגן, כאשר לכל אחד מחברי הקשר, תפקיד מוגדר וקבוע במסגרת התוכנית העבריינית.

בין חברי הקשר, לבין אחד אחר, המתגורר בחברון, שזהותו אינה ידועה למאשימה, התקיים קשר פלילי-מסחרי, לפיו אותו אחד קונה מהנאשם ומפרעוני, רכבים גנובים.

הרכבים הגנובים ותמורתם הכספית, מוחלפים בין הצדדים, באמצעות שני חברי קשר אחרים, כשאלה משתמשים לצורך כך, בשתי משאיות גרר הנהוגות על ידם.

כתב האישום פורס מסכת רחבה של מעשים, שביצע הנאשם יחד עם אחרים, במסגרתם פעל בצוותא חדא איתם (אישומים 3, 5), או סייע לבצע גניבה (אישומים 1, 2), וביצע ניסיון לגניבה יחד איתם (אישום מס' 4).

תסקיר שירות המבחן:

שירות המבחן מכיר את הנאשם מהליך המעצר, ערך חקירה מקיפה אודותיו, ופרש את מכלול נסיבותיו האישיות. מהתסקיר עולה, כי הנאשם לקח אחריות מלאה על מעשיו, הסביר את מעורבותו באירוע, כנעוצה בטעמים כלכליים, בשל חובות שהצטברו לכדי סך של כמיליון ₪ לשוק האפור. לדבריו, ספג איומים על חייו, ועל חיי בני משפחתו. יחד עם זאת, לצד ההצהרה בדבר לקיחת אחריות, מציין שירות המבחן, כי במפגשים עימו ניכר צמצום והקטנת חומרת מעשיו, תוך שטען כי הרכבים אותם גנב היו רכבים תקולים, חסרי שימוש, בניסיון למזער את חומרת מעשיו.

במסגרת מעצר הבית בו היה נתון, השתלב בקבוצת פיקוח לעצורי בית בחיפה, ביטא רצון להמשך טיפול, על מנת לשמור על אפיק שיקומי, ועל אורח חיים תקין, ללא מעורבות בפלילים. שירות המבחן דווח, כי הנאשם הגיע באופן יציב ועקבי למפגשים, גם שם חזר על קשייו הכלכליים, ורצונו לצאת לעבודה, החל לקחת חלק בפרויקט "אוניברסיטה בעם", מטעם שירות המבחן, על מנת להצטייד בהשכלה אקדמאית, כחלק משיקומו.

שירות המבחן התרשם מאדם שהחל לנהל קשרים עם חברה שולית, עקב אבטלה שחווה, אך יחד עם זאת, התרשם כי עבר תהליך משמעותי לאורך ההליך, הבין את מעשיו הפסולים, ואת המניעים שהובילו אותו לבצע את העבירות וביטא תובנה לחומרת מעשיו.

להערכת שירות המבחן, ההשתלבות השיקומית מפחיתה את הסיכון הקיים להישנות מעשים דומים, ולהמלצתו, יש להעדיף בעניינו של הנאשם, ענישה שיקומית, שמחד תיתן ביטוי לאפיק הטיפול-שיקומי, ומאידך תיתן ביטוי לאפיק העונשי, והכל באמצעות של"צ בהיקף של 350 שעות, צו מבחן למשך שנה וחצי, במהלכו יעקוב שירות המבחן אחר התקדמות הנאשם.

טענות הצדדים:

ב"כ המאשימה הגיש טיעונים לעונש בכתב (סת/1), בהם עמד על חומרת מעשיו של הנאשם, ההתארגנות, השיטתיות, על תופעת גניבת הרכבים בישראל, אליה נדרשים בתי המשפט לא אחת, הפוגעת ברכוש הזולת.

ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה, ועל יסוד כל האמור, טען כי מתחם העונש בעניינו של הנאשם נע בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל, ועל יסוד כל האמור, ביקש למקם את עונשו של הנאשם ברף התחתון של המתחם, ולהטיל עליו מאסר על תנאי, קנס ופיצוי.

אשר להמלצת התסקיר, הדגיש ב"כ המאשימה את הקשיים מצד הנאשם לגלות תובנה לחומרת מעשיו, את העובדה שבמצבי דחק וקשיים, עלול הנאשם להתנהג באופן פוגעני, ואת הסיכון להישנות עבירות בעתיד.

ב"כ הנאשם המלומד, אשר טען עבור הנאשם כל אשר ניתן היה לטעון, פתח והבהיר כי מדובר בנאשם שהוא חלק אחד מקבוצה, כאשר הוא לא הוביל את האירוע, והידרדר שלא בטובתו, למעורבות וחברות עם יתר חברי הקבוצה, שביצעה את הקשרים נשוא כתב האישום. ב"כ הנאשם הפנה אצבע מאשימה בעיקר לעברו של אותו סמיר פרעוני (סעיף 3 לכתב האישום), כמי שהוביל את ההתארגנות, ואת מעשי הפשע. נטען, כי הוא זה שמופיע בכל כתבי האישום שהוגשו כנגד חברי הקשר, כאשר אותו פרעוני נוטל חלק דומיננטי. יתרה מזאת, על אף שבעניינו של פרעוני הוגש תסקיר שלילי, שהצביע על רמת סיכון גבוהה, אורח חיים עברייני, גזר עליו ביהמ"ש 30 חודשי מאסר בלבד. לעומתו, הנאשם נטל חלק

קטן בהרבה. מיוחסים לו חמישה אישומים, אחד מהם סיוע, באחר ניסיון, ורק בשלושה אישומים הוא נטל חלק בצוותא עם אחרים, מה שמלמד לטענת הסניגור, על מעורבות מינימלית באירועים.

לעמדת הסניגור, המתחם הראוי בעניינו של הנאשם, צריך להיות בין מאסר קצר של מס' חודשים שניתן לרצותו בעבודות שירות, ועד ל-18 חודשים.

עוד טען הסניגור, כי יש לתת את הדעת בקביעת המתחם, לכך שמדובר בגניבה של רכבים חסרי שימוש, רכבים שעמדו בצד הכביש, היו מוזנחים מאוד, חלק מבעלי הרכבים אפילו לא הגישו תלונה במשטרה, כך שלא מדובר בגניבה קלאסית של רכבים שמישים, בעלי ערך. הסניגור הפנה ל-2 הודעות של מתלוננים בתיק (נ/1).

עוד טען כי יש להקל בעונש, בשים לב לכך שמדובר בנאשם שאין לו עבר פלילי, נשוי ואב לשלושה, הודה וחסך מזמנו של בית המשפט, חסך העדת עדים רבים, משאבים, שירות המבחן ממליץ על אפיק שיקומי בעניינו. בהקשר זה, מבקש הסניגור לתת משקל רב להליך הטיפול שעבר הנאשם במסגרת שירות המבחן, ולעמדתו יש לאמץ את המלצות שירות המבחן, לחרוג ממתחם העונש ההולם, ככל שייקבע מתחם גבוה, ולאפשר לנאשם לשקם עצמו.

דבר הנאשם בטרם מתן גזר הדין:

הנאשם הביע חרטה על מעשיו, טען שבטיפול שעבר בשירות המבחן, למד לא לחזור על העבירות האלה, סיפר כי עקב מצב כלכלי, הידרדר לביצוע המעשים נשוא כתב האישום, ניתק כל קשר עם חברה שולית, התחיל ללמוד באוניברסיטה, לומד פסיכולוגיה.

דין והכרעה עונשית:

ריבוי אירועים (סעיף 40ג לחוק העונשין):

הצדדים טענו לעונש, והתייחסו לכלל האירועים כאירוע אחד. אכן, על פי המבחנים הנוהגים בהתאם להלכת ג'אבר, מדובר בתכנית עבריינית אחת, המעשים בעלי זיקה הדוקה, האחד לשני, רובם ככולם עוסקים בגניבת מכוניות, בשיטה מסוימת אחת, במועדים סמוכים, ועל כן, ייקבע מתחם עונש הולם אחד לכלל המעשים, תוך התחשבות במספר העבירות באירוע (סעיף 40ג (ג) לחוק העונשין).

הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו (סעיף 40ג (א) לחוק העונשין):

מעשי הנאשם, פגעו בקניינם של המתלוננים, בעלי הרכבים. תופעת גניבת הרכב כונתה לא אחת כמכת מדינה, באשר היא פוגעת ברכוש הזולת, ופגיעתה רעה כלכלית ואנושית (ראו הדברים שאמר בית המשפט העליון בע"פ 10116/06 כהן נ' מדינת ישראל).

מדיניות הענישה (סעיף 40ג (א) לחוק העונשין):

מדיניות הענישה בעבירות של גניבת רכב, בהן הנסיבות כוללות מרכיבים של נסיבות מחמירות, כמו ביצוע בצוותא, התארגנות ותכנון מוקדם, הינה ענישה הכוללת עונשי מאסר בכליאה ממשית, הנעים באופן כללי, בין שנה למס' שנים.

על מדיניות הענישה בנסיבות דומות לנדוננו, ניתן ללמוד מפסקי הדין הבאים:

· ברע"פ 6957/20 **עלי ספורי נ' מדינת ישראל** (25.10.20) המבקש גנב ארבעה רכבים מחברות השכרת רכב בארבע הזדמנויות שונות והעבירן לשטחי הרשות. לפיכך הורשע המבקש בארבע עבירות של גניבת רכב לפי סעיף 413ב לחוק העונשין. בית משפט השלום קבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל** והשית על המבקש 20 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה וכך גם בקשת רשות ערעור שהוגשה לבית המשפט העליון.

· בעפ"ג (ב"ש) 44644-01-23 **לואי חסאסנה נ' מדינת ישראל** (19.4.23) המערער הורשע בביצוע עבירות של כניסה לישראל שלא כחוק, הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו, גניבת רכב, פריצה לרכב, גניבה מרכב, חבלה במזיד ברכב, נהיגה ללא רישיון נהיגה, שימוש בכוח או איומים למנוע מעצר, נהיגה ללא רישיון רכב וללא ביטוח. מדובר בשלושה אישומים שונים בהם המערער גנב רכבים בצוותא עם אחר כשהוא שוהה בישראל שלא כדין. בית משפט השלום קבע כי יש לראות בכל המעשים אירוע אחד וקבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין 36 ל-72 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים**. על המערער הושטו 54 חודשי מאסר ושבויעים, הופעלו מאסרים על תנאי כך שסה"כ הוטל על המערער לרצות 66 חודשי מאסר ושבויעים בצירוף ענישה נלווית. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה.

· בעפ"ג (ב"ש) 32962-05-21 **אחמד אלחמידי נ' מדינת ישראל** (14.7.21) המערער הורשע על פי הודאתו בשתי עבירות של גניבת רכב לפי סעיף 413ב(ב) לחוק העונשין, לאחר שקשר קשר עם אחרים לגנוב רכבים ולהעבירם לתחומי הרשות. המערער קיבל מידע שהרכבים נגנבו והמערער הסיע את הרכבים לתחומי הרשות. בית משפט השלום קבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין 16 ל-34 חודשי מאסר בפועל** והשית על המערער 13 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. בשל שיקולי שיקום והעובדה כי המערער ביצע את העבירות כאשר היה בן 19, הופחת מאסרו של המערער ל-9 חודשים אותם יוכל לרצות בעבודות שירות אם ימצא מתאים על ידי הממונה על עבודות השירות בשילוב צו מבחן למשך שנה.

· בעפ"ג 10294-07-22 **מצארוה נ' מדינת ישראל** (20.10.22) הנאשם הורשע לאחר הודאתו בארבע עבירות של גניבת רכב שהועברו לשטחי הרשות, קשירת קשר לעשות פשע ושתי עבירות של הסעה ברכב של תושב זר השוהה שלא כדין. **בית משפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם לכלל העבירות נע בין 15 ל-24 חודשי מאסר בפועל**. על הנאשם הוטלו 15 חודשי מאסר בפועל בצירוף ענישה נלווית. ערעור שהגישה המדינה על קולת העונש ומנגד ערעור שהגיש הנאשם נדחו שניהם על ידי בית המשפט המחוזי.

· בת"פ 1718-03-20 **מדינת ישראל נ' שמאסנה** (24.9.20) הנאשם הודה והורשע בעבירות של קשירת

קשר לעשות פשע, פריצה לרכב בכוונה לגנוב בצוותא, גניבת רכב בצוותא, ניסיון לגניבת רכב בצוותא, הפעלת מכשיר אלחוט ללא רישיון בצוותא, החזקת כלפי פריצה לרכב בצוותא, כניסה לישראל שלא כחוק, נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח, נהיגה פוחזת והפרעה לשוטר. מדובר בחמישה אישומים בהם הנאשם קשר קשר עם אחרים לגניבת כלי רכב בתחומי מדינת ישראל והעברתם לתחומי הרשות. נקבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין 36 ל-66 חודשי מאסר בפועל**. על הנאשם הושתו 48 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה.

בת"פ 55756-07-22 **מדינת ישראל נ' איברהים הייכל** (3.4.23) הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירת של קשירת קשר לביצוע פשע, שתי עבירות של גניבת רכב בצוותא, סיוע לגניבת רכב, נהיגה ללא רישיון, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו ונהיגה ברכב ללא ביטוח. הנאשם קשר קשר עם אחרים לגנוב כלי רכב משטחי מדינת ישראל, לנהוג ולהעבירם לשטחי האזור. בית משפט השלום קבע **מתחם עונש כולל שנע בין 18 ל-30 חודשי מאסר בפועל** והשית על הנאשם 18 חודשי מאסר וענישה נלווית.

בת"פ 55255-11-21 **מדינת ישראל נ' דאוד** (19.3.23) הנאשם הודה והורשע במעורבות בביצוע תשע עבירות גניבת רכב בצוותא עם אחרים ובעבירות נוספות. בית משפט השלום קבע כי **מתחם העונש ההולם לעבירות גניבת רכב בצוותא וקשירת קשר לביצוע פשע נע בין 8 ל-18 חודשי מאסר בפועל לכל אישום** ולגבי העבירות הנוספות (סיוע בגניבת רכב וקשירת קשר לביצוע פשע) נע בין 4 ועד 8 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם הושת עונש כולל של 45 חודשי מאסר בפועל בצירוף ענישה נלווית.

בת"פ 21480-11-22 **מדינת ישראל נ' אבו שנב** (19.6.23) הנאשם הורשע לאחר הודאתו בשלוש עבירות של גניבת רכב בצוותא, הסעת תושב זר שלא כדין, ו-2 עבירות של גניבת רכב. בית משפט השלום קבע **מתחם עונש כולל שנע בין 30 ל-50 חודשי מאסר**, והשית על הנאשם 30 חודשי מאסר וענישה נלווית.

בת"פ 4393-07-22 **מדינת ישראל נ' ולדימיר בדנוב** (19.3.23) הורשע הנאשם לאחר הודאתו בעבירות של גניבת רכב בצוותא (6 עבירות) נהיגה ללא רישיון נהיגה, ונהיגה ברכב ללא ביטוח. נקבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין 33 ל-60 חודשי מאסר בפועל**. על הנאשם הושתו 41 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית.

עונשם של השותפים:

שני שותפיו של הנאשם נשפטו ונגזר דינם. לכן, לצד הענישה הנוהגת, יש לקחת בחשבון, גם את עיקרון אחידות הענישה, שכן, מדובר במספר קושרי הקשר שנטלו חלק באירוע, שניים מהם נשפטו, כל אחד בפני מותב אחר, ונגזר עונשם. עם זאת, עיקרון אחידות הענישה, אינו עיקרון מוחלט, לאמור, אין הדבר מחייב תוצאה עונשית זהה, לכל אחד מקושרי הקשר והמבצעים. יש לבחון את חלקו של כל אחד באירוע, את נסיבותיו, את עברו, שכן מלאכת גזירת העונש אינה עניין אריתמטי (ע"פ 4592/15 **פדידה נ' מדינת ישראל**).

בעניינו של השותף, **זיין אלרג'בי** ת"פ 17677-10-22 - נקבע מתחם עונש ההולם, בגין גניבה של 10 כלי רכב וניסיון גניבת רכב, כנע בין 36 ל- 60 חודשי מאסר בפועל. על רג'בי, צעיר, נעדר עבר פלילי, גזרה עמיתתי, כב' השופטת בוגדאנוב, 36 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

בעניינו של השותף האחר של הנאשם, **אחמד רג'בי**, אשר הורשע בגין 4 עבירות של סיוע לגניבת רכב, 3 עבירות של גניבת רכב בצוותא, ניסיון לגניבת רכב בצוותא וגניבה מרכב, קבעה כב' סגנית הנשיאה, השופטת תדמור-זמיר, כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 ל- 52 חודשי מאסר בפועל, והטילה עליו עונש של 26 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

נסיבות שקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין):

תכנון - השיטה עבדה כך, אותו סמיר שבסעיף 3 לכתב האישום, והנאשם, נהגו להעביר באמצעות הטלפונים הניידים שלהם, לטלפון של אחד מחברי הקשר פרטים אודות הרכבים, אותם הם מתכננים לגנוב. שני חברי קשר אחרים, היו מגיעים במשאית גרר אל המיקום שקיבלו, העמיסו את הרכבים על הגרר, מסרו לסמיר ולנאשם את התמורה הכספית, שהעביר להם אותו אחד מחברון, כתשלום על הרכבים הגנובים, ולקחו את הרכבים, לאחר שהעמיסו אותם מחיפה לחברון, שם מסרו אותם לאותו אחד.

המעשים מאופיינים בתדירות גבוהה, ולפי כתב האישום, מדובר במעשים שבוצעו **מדי שבוע** (האישום הראשון - 21/8/22, האישום השני - 26/8/22, האישום השלישי 29/8/22, האישום הרביעי 2/9/22, האישום החמישי 6/9/22).

חלקו של הנאשם - הנאשם הודה כי הוא היה חלק מחבורת קושרי הקשר לגניבת מכוניות כמפורט בהקדמה לכתב האישום. בשתי הזדמנויות, סייע לביצוע גניבה (אישום מס' 1 ו-2), בשני מקרים אחרים גנב מכוניות ביחד עם שותפיו למעשה (אישום מס' 3 ו-5), ובהזדמנות אחרת, ניסה לגנוב רכב (אישום מס' 4). בנסיבות אלה, קשה להלום כי חלקו של הנאשם היה מינורי כטענת ההגנה.

דרגת האשם שהפגין הנאשם במעשיו, גבוהה למדי.

הנזק - אין צורך להכביר מילים, אודות הנזקים שגורמים ונגרמים מדי יום כתוצאה מגניבת מכוניות. ההגנה ביקשה למתן את הנזק שנגרם ממעשיו של הנאשם, בטענה כי היה מדובר ברכבים מוזנחים (ראה הודעות המתלוננים נ/1 שהוגשו בהסכמת התביעה). ראשית, אין ציון ערך כספי לרכבים בהודעות. שנית וזה העיקר, גניבת רכב, אפילו הוא ישן ומוזנח, היא עבירה חמורה. היא דורסנות קניינית. היא פוגעת ברכושו של אדם. מעבר לכך, ההסתברות שרכב ישן ולא שמיש יהיה מבוטח, היא קלושה, ולכן הנזק הנגרם מגניבתו, אפילו אם הוא נמוך, הוא פוגע ישירות בכיסו של בעליו.

מתחם העונש ההולם (סעיף 40ג (ב) לחוק העונשין):

על יסוד מכלול השיקולים שפורטו לעיל, בהינתן העבירות שעבר הנאשם (סייע פעמיים למבצעים העיקריים, פעם אחת ניסה לגנוב, ופעמיים גנב רכבים), הפגיעה בערכים המוגנים, מידת הפגיעה בהם, נסיבות ביצוע העבירה, מידת האשם הגבוהה שליוותה את מעשיו של הנאשם, וההלימה הראויה למעשה מסוג זה, נקבע מתחם שנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית, הכוללת פיצוי למתלוננים.

חריגה ממתחם העונש ההולם (סעיף 40ג (א) לחוק העונשין):

לפי החוק, בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם, אם הוא מצא ש"הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם" (סעיף 40ד (א) לחוק העונשין). ההלכה הפסוקה קבעה, חריגה ממתחם העונש ההולם תעשה במשורה, ורק אם מתמלאים התנאים האמורים לעיל (ע"פ 7757/21 מרזוקי נ' מדינת ישראל (2021), פסקה 23), וכי החריגה תעשה רק אם ניכרים בפועל סיכויי שיקום מובהקים (ע"פ 1810/22 מדינת ישראל נ' פלונית (2022), פסקה 14; ע"פ 126/22 מדינת ישראל נ' פלוני (2022) פסקאות 16-17; ע"פ 6418/21 סלהוב נ' מדינת ישראל (2022) פסקאות 11-15), וכי צריכה להיות קורלציה בין החריגה מהמתחם, לבין העבירות בהן הורשע הנאשם (ע"פ 3729/08 פלוני נ' מדינת ישראל (2008), כב' הנשיאה א. חיות, שם בפסקה 5).

במקרהו של הנאשם אשר ביצע יחד אחרים גניבת רכבים בנסיבות חמורות, כמתואר לעיל, אודה ולא אכחד כי התלבטתי מאוד באם יש לחרוג מהמתחם.

מחד, מעשיו של הנאשם חמורים, ומאופיינים בכל הנסיבות לחומרה שבגינם יש להחמיר בענישתו (התארגנות, תכנון, שיטתיות וכו'). מאידך, מדובר בנאשם נעדר עבר פלילי, שבמהלך שנה וחצי, לא הסתבך עוד, היה בקשר הדוק עם שירות המבחן, והראה כי הוא מתמיד בקשר הטיפולי, הוא החל לימודים במכללה ונראה כי הוא נתן לליבו ופניו לשיקום, ולכן הוא ראוי לכף של זכות.

בסופו של יום, לאחר שקילת מכלול השיקולים, סבורני, כי הכף נוטה לזכות הנאשם, לחריגה מסוימת מהמתחם, על מנת לאפשר לו להמשיך ולהשתקם. טרם שאנמק את מסקנתי זו, אציין אזכיר בהקשר זה, כי המחוקק אימץ בהוראת סעיף 40ד (א) לחוק העונשין, כתנאי לחריגה ממתחם העונש ההולם, נקודת מבט רטרוספקטיבית ("אם הנאשם השתקם", לשון עבר) ונקודת מבט פרוספקטיבית ("אם יש סיכוי של ממש שהנאשם ישתקם", לשון צופה פני עתיד). נקודת מבט רחבה זו שניתנה לבית המשפט, משמיעה לנו את הקשת הרחבה של שיקולים שיקומיים שהמחוקק מבקש שבית המשפט יבחן בבואו לשקול חריגה מהמתחם.

להלן הטעמים המצדיקים לעמדתי חריגה מסוימת מהמתחם:

ראשית, הנאשם החל בתהליך השיקומי, עוד טרם הרשעתו, כבר בהליכי מעצרו.

שנית, הפרוגנוזה בעניינו חיובית מאוד. מאז שהחל ההליך, באוקטובר 2022, ובמשך **כשנה וחצי** מאז, עבר הנאשם כבר דרך משמעותית. שירות המבחן שבחן את עניינו באופן יסודי, התרשם מקיומה של נזקקות טיפולית ומיכולתו להתמסר להליך שיקומי טיפולי.

שלישית, מדובר במי שאין לו עבר פלילי, אשר הסתבך לראשונה בפלילים עקב היותו עם חברה שולית.

רביעית, מכלול נתוניו של הנאשם (גילו, עברו הנקי, בריאותו), מתאימים לעונש סלחני-שיקומי, על מנת להשיבו לחברה כגורם יצרני ומיטיב, הדרך לשם עוברת דרך עונש המתחשב בדרך החדשה והטובה שהנאשם מבקש לכבוש לו. שכן, בסופו של יום, תכלית הענישה היא מיגור עבריינות לא רק על דרך ההרתעה והגמול, כי אם על דרך השיקום והבניה

אפנה בהקשר זה לדברי כב' הנשיא ד"ר ר. שפירא בת"פ (מחוזי חיפה) 52907-06-12 **מדינת ישראל נ' איברהים חוג'יראת:**

"**ער אני לעובדה, כי רתימת הנאשם להליך טיפולי הייתה כרוכה בדחיות חוזרות ונשנות של ההליך השיפוטי. בתחילה, לא שיתף הנאשם פעולה עם גורמי הטיפול. רק בהמשך, כאשר החל להבין את משמעויות התנהגותו, החל בשיתוף פעולה...מוכן אני להניח כי הנאשם לא עשה כן לשם שמים, אלא כדי לנסות להינצל מעונש מאסר...נזכיר בסופו של יום, מטרת הענישה שבהליך הפלילי אינה ענישה לשם ענישה, המטרה היא לצמצם עבריינות ולהגן על שלום הציבור, ואם בסופו של יום יוביל ההליך הטיפולי, להוצאת הנאשם ממסלול עברייני והחזרתו למסלול נורמטיבי, כי אז השיג ההליך המשפטי את מטרתו...".**

יצוין, כי בעניין **חוג'יראת** הנזכר לעיל, הורשע נאשם בעבירות לפי סעיפים 335 (א) (1) + 333 לחוק העונשין, לאחר שהודה שאחז בזכוכית הנרגילה והלם באמצעותה בחוזקה בראשו של המתלונן, מותיר אותו פצוע ומדמם. המאשימה עתרה להטיל על הנאשם עונש מאסר ממושך נוכח העבירות החמורות בהן הורשע והפציעה הקשה שהסבו מעשיו למתלונן. בית המשפט המחוזי מצא להפנותו לבחינת התאמתו לעבודות שירות משיקולי שיקום.

יודגש, כי לא נעלמה מעיני בית המשפט, כי יתכן מאוד שהנאשם פנה להליך השיקומי, מטעמים תועלתניים, עקב החשש מאימת הדין עליו, אך זוהי אפשרות הקיימת ברוב התיקים ואין בכך חדש. מעבר לכך, גם אם הנאשם פנה להליכי שיקום מטעמיו שלו, העיקר הוא שיקומו האפשרי והשבתו אל דרך הישר, שכן, שיקומו אינו רק עבורו, אלא עבור הציבור, אשר ייצא נשכר אם עברין יחזור למוטב, ויחדל מהתנהגות פוגענית-אנטי חברתית, בבחינת "מתוך שלא לשמה בא לשמה" (תלמוד בבלי, סנהדרין קה, ב).

לצד כל אלה, לא מצאתי כי ניתן לאמץ את המלצות שירות המבחן כלשונו, ולסטות מהמתחם עד כדי הסתפקות בהטלת שירות לתועלת הציבור על הנאשם.

נסיבות ביצוע העבירות חמורות מאוד. כאמור, לפי הפסיקה שהובאה לעיל, חריגה מהמתחם משיקולי שיקום תעשה במשורה, באופן שיש בו קורלציה לעבירות, והיא צריכה להלום את מכלול השיקולים העונשיים. שני שותפיו של הנאשם נשלחו ובצדק לעונשי מאסר ממושכים על אף נתונים כמו גיל צעיר והעדר עבר פלילי (ת"פ 17677-10-22). ואשר לצרכי השיקום, הנאשם שבפני אינו מכור לסמים, הוא לא עבר הליך גמילה מסמים או תהליך דומה, אלא עבר תהליך שיקומי של שיחות והדרכה, שעדיין מתגבש תוך כדי תנועה, ועדיין דרך ארוכה בפניו בתהליך השיקום. תהליך זה אפשר לקיים, לצד נשיאה בעונש ראוי מציב גבולות, תוך התאמת השיחות והמפגשים לענישה.

בנסיבות מצטברות אלה, נמצא לחרוג מהרף התחתון של המתחם בשל שיקולי שיקום, ולהטיל על הנאשם עונש מאסר נמוך יותר מהרף התחתון שבמתחם, לקזז ממנו את המעצר הממשי בו היה נתון הנאשם, ואת יתרת המאסר, לקבוע, בשל שיקולי השיקום, כי הנאשם ירצה אותו בעבודות שירות חלף מאסר ממשי, כאשר לצד עבודות השירות, יוכל הנאשם להמשיך בדרך השיקומית.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין):

הנאשם בן 40, נשוי ואב לבת בת 15 ותאומים בני 8, מתגורר בחיפה, אובחן בעבר עם מחלת לב, עבר טיפולי, וכעת נוטל טיפול תרופתי; הנאשם הודה במהלך המשפט בכתב האישום וחסך מזמנו של בית המשפט ומזמנם של העדים אשר היו אמורים להעיד; הנאשם נעדר עבר פלילי; הנאשם היה עצור 8 חודשים מאחורי סורג ובריח, בין התאריכים 6/10/22 עד 28/5/23, לאחר מכן, 4 חודשים באיזוק אלקטרוני. במסגרת מעצרו החל הליך טיפולי-שיקומי, במסגרת שירות המבחן.

אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

16 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרו מיום 6/10/22 עד 28/5/23.

את יתרת המאסר ישא הנאשם בעבודות שירות.

הנאשם ירצה את עבודות השירות בעמותת שווים רח' עתלית 3, חיפה.

הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי עבודות השירות ביום 10/6/24 בשעה 08:00 בפני הממונה על עבודות השירות, מחוז צפון, סמוך לבית סוהר מגידו.

מובהר לנאשם כי מדובר בתנאי עבודה קפדניים אי הישמעות להוראות הממונה ו/או המעסיק יביא להפקעת צו עבודות השירות והוא ירצה את יתרת הכליאה במאסר ממש.

10 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים והתנאי שהנאשם לא יעבור את העבירות בהן הורשע בתיק זה ו/או כל עבירת רכוש שהיא פשע.

הנאשם ישלם פיצוי בסך - 2,000 ₪ לכל אחד מהמתלוננים נשוא האישומים בהם הורשע.

המזכירות תמציא העתק גזר הדין לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

ניתן היום, כ"ט אדר ב' תשפ"ד, 08 אפריל 2024, במעמד הצדדים.